

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s názorem soudu rekursního, že k platnosti dohody stavší se mezi držitelem svěřenství a pachtýřkou o zvýšení pachtovného ve smyslu opatření Stálého výboru Národního shromáždění ze dne 8. října 1920, čís. 586 sb. z. a n. bylo třeba schválení soudu svěřenského. Nelze to odvoditi ani z §§ 631 a 634 obč. zák., rekursním soudem citovaných, ani z některého jiného z příslušných ustanovení obecného zákoníka občanského (§§ 618 až 645) nebo nesporného patentu (§§ 220 až 256), kdyžť dohoda se nikterak netýká podstaty svěřenství, nýbrž pouze a jediné užitku, jimiž dočasný držitel svěřenství volně a bez jakéhokoli omezení může nakládati (§ 631 obč. zák.). Potřeba schválení svěřenského soudu repleyne ani z úvahy, že působnost dohody může vzhledem k trvání pachtovního poměru do roku 1926, 1927 a 1928 zasáhnouti i držbu případného nástupce. Vždyť nynější držitel svěřenství mohl beze všeho nepoužiti práva a výhod šem 2 dotčeného opatření mu propůjčených, a ponechati takto do konce pachtovní doby dosavadní nízké pachtovné před 1. lednem 1918 ujednané. Tím byly by zájmy případného nástupce mnohem více dotčeny bývaly, než skutečně se stavší dohodou o zvýšení pachtovného, aniž by bylo v tom případě třeba bývalo souhlasu čekatelů a opatrevníka svěřenství i potomstva, jakož i schválení soudu svěřenského. Okolnost, že držitel svěřenství po bezpodmínečném uzavření dohody — z důvodu, jež netřeba zde zkoumati, — žádal za schválení soudu svěřenského a tento je odepřel, neruší tedy platnosti dohody jinak bezvadně učiněné. Poněvadž pak dle § 5 odstavec první opatření výše dotčeného rozhodnutí soudní o úpravě pachtovného má místo jen tehdy, když strany ani výslovně, ani mlčky se nedohodly, zamítl okresní soud právem návrh držitele svěřenství.

Čís. 1055.

Byv neprávem anebo nesprávnou výpovědí propuštěn předčasně ze služby, nemůže obchodní pomocník domáhati se určovací žalobou výroku, že služební poměr trvá po právu, nýbrž jen žalobou o plnění toho, co přísluší mu podle § 29 zák. o obchod. pomoc.

(Rozh. ze dne 17. května 1921, Rv II 30 21.)

Žalovaná firma přijala žalobkyni jako správkyni závodu s tím, že jest ustanovena na zkušební rok a, nebude-li jí dána v tomto roce tříměsíční výpověď, že bude služební poměr prodloužen na dalších pět let. Dle tvrzení žalobkyně počal služební poměr dnem 15. dubna 1918. Dopisem ze dne 14. února 1919 sdělila žalovaná žalobkyni, že považuje za den nastoupení služby 15. květen 1918 a že jí dává tříměsíční výpověď ku dni 15. května 1919. Žalobkyně domáhala se žalobou určení jednak, že zmíněná tříměsíční výpověď jest bezúčinná pro opožděnost, jednak že služební poměr trvá dalších pět let. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Správným jest názor prvního soudu, že není tu podmínek žaloby určovací dle § 228 c. ř. s. Žalobkyně neměla v čase podání žaloby zákonného zájmu,

aby bylo zjištěno to, co soudním rozhodnutím chce mít zjištěno. První část žalobní prosby, aby bylo na jisto postaveno, že tříměsíční výpověď, žalující straně daná, jest opožděná a proto bezúčinná, jest pochybena, neboť týká se skutkové okolnosti, z které vzniká právo a která sama o sobě, byť zakládala nějaké právní následky, nemůže být předmětem určovací žaloby. Druhá část žalobní prosby, aby zjištěno bylo, že služební smlouva trvá po dalších 5 let, týká se sice právního poměru, jenž může být předmětem určovací žaloby, ale není rovněž přípustná pro nedostatek právního zájmu žalobkyně, aby byl tento právní poměr co nejdříve zjištěn. Žalující strana byla v čase podání žaloby ve službě v plných počtech a neměla nároku domáhati se zjištění dalšího trvání služebního poměru, neboť jako správce závodu konala vyšší nikoliv kupecké služby a proto vztahuje se na její služební poměr se žalovanou stranou zákon ze dne 16. ledna 1920, čís. 20 ř. zák. o obchodních pomocích. Podle § 29 tohoto zákona má zaměstnanec, byl-li předčasně ze služby propuštěn, bez újmy případných dalších nároků na náhradu škody pouze nárok na celou odměnu, která mu podle smlouvy náleží za čas, který by musel projít až do skončení služebního poměru uplynutím buď určeného smluvního času, buď řádnou výpověď. Námitka žalující strany, že tohoto ustanovení nelze zde použít, poněvadž v tomto případě se nejedná o předčasné propuštění ze služby, nýbrž o nesprávnou výpověď, neobstojí, neboť žalující strana sama uvádí, že měl být skončen výpověď služební poměr, tvrdí však, že výpověď nebyla řádná. Z textu § 29 zmíněného zákona, jmenovitě ze slov »řádnou výpověď« patrně, že zákonodárce měl na mysli i rozvázání služebního poměru bez řádné výpovědi, o které se v tomto sporu právě jedná. Žalující strana měla by tedy pouze právo, domáhati se na žalované straně v případě předčasné výpovědi celé odměny za další pětiletou služební dobu, splatné najednou dnem propuštění, nemůže však domáhati se práva, aby žalovaná zaměstnavatelkyně ji ve svých službách dále ponechala. Pro tento, žalující stranou uplatňovaný nárok není tedy předpokladu, aby se mohl vymáhati určovací žalobou, ježto mohla žalobkyně k dosažení svého práva ihned podati žalobu na plnění. Z toho plyne, že žalobkyně nebyla oprávněna podati určovací žalobu, pročez žaloba prvním soudem správně byla zamítnuta.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právní názor napadeného rozsudku odpovídá zákonu. Dle § 228 c. ř. s. jest žaloba zjišťovací přípustná jen tehdy, když žalobce prokáže právní zájem na tom, by sporný právní poměr nebo právo co nejdříve bylo zjištěno. Dovolatelka měla by právní zájem na zjištění služebního poměru jen tehdy, kdyby mohla vymoci, aby byla na dále ve služebním poměru ponechána, toho však dosíci nemůže, neboť dle ustanovení § 29 zák. o obch. pom. má pouze právo požadovati služební požitky za dobu smluvní, jak správně dovodil soud odvolací. Námitku dovolání, že uvedené ustanovení zákona má na zřeteli pouze případ předčasného propuštění a nikoli případ nesprávné výpovědi, vyvrátil soud odvolací zcela případně a poukazuje se proto na dotyčné odůvodnění rozsudku odvolacího. Jest ovšem možným případ v dovolání uvedený, že by lhuta výpovědní byla nepoměrně

dlouhá, takže by uplatňování nároku z § 29 zák. o obch. pom. plynoucích bylo na dlouhý čas oddáleno; v tomto případě však tomu tak není, ba naopak žaloba byla podána v čase, kdy dle tvrzení žaloby zkušební rok byl uplynul, takže nebylo závidy, aby dovolatelka ihned nevystoupila se žalobou o plnění.

Čís. 1056.

Přijímatel firmy nemůže požadovati vydání pokladní knihy na tom, u koho byla uschována dřívějším majitelem firmy, nýbrž po případě na tomto.

(Rozh. ze dne 17. května 1921, Rv II 72/21.)

Dřívější majitel firmy odevzdal pokladní knihu žalovanému do uschování. Žaloba příjemce firmy na vydání knihy byla procesním soudem první stolice zamítnuta, odvolacím soudem bylo jí vyhověno.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud usuzuje sice ze zjištěných skutečností zcela správně, že žalovanému nebyla kniha tehdejším majitelem firmy darována, nýbrž že mu byla dána pouze do uschování, nesprávný jest však další závěr jeho, že žalobce jako nynější majitel firmy jest oprávněn, po žalovaném vydání knihy žádati. Podle § 961 obč. zák. jest žalovaný jako schovatel povinen věc mu svěřenou vrátiti ukladateli, jeho zmocněnci neb jeho právním nástupcem. Žalobce opírá svůj nárok na vydání jen o to, že od ukladatele knihy nabytí firmy a závodu a tím i sporné knihy, jako příslušenství závodu. Kdyby i byl správný názor žalobcův, že spornou knihu jest pokládati za příslušenství závodu, mohl by podle §§ 1047 a 1061 obč. zák. žádati toliko po zeiziteli neb jeho právních nástupcích, by mu knihu do volného držení odevzdali. Proti žalovanému jako uschovateli však nároku na vrácení knihy nemá.

Čís. 1057.

Zákon ze dne 18. srpna 1918, čís. 317 ř. zák., o povinnosti státu nahraditi škodu za bezprávná poškození civilních osob za nynější války.

Stav, jenž v zákoně míněn jest obratem »přítomná válka«, nepřestal v Českoslov. republice o sobě státním převratem ze dne 28. října 1918, ovšem ale nejpozději formelním uzavřením míru. Zda v tomto mezičase byl zde tento stav, jest otázkou případu.

(Rozh. ze dne 20. května 1921, Bc II 2/20.)

Žalobou na vrchním zemském soudě domáhal se žalobce na Čsl. republice odškodnění za úraz, jenž mu byl způsoben koncem listopadu 1918 čsl. vojskem, zakročivším proti shluknuvšímu se davu. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Žalobce zakládá žalobní ná-